

Verksamhetsberättelse

2021

svenskfagel.se

5 skäl att kolla efter Gula Pippin

Vi bönder i Svensk Fågel som föder upp kyckling och kalkon får märka våra produkter med Gula Pippin. Kvalitetsmärkningen ställer tuffa krav och resultatet är en fågel i världsklass. Den är god, hälsosam och hållbar.

Proppfullt av nyttigheter

Svensk kyckling och kalkonkött innehåller fullvärdigt protein av högsta kvalitet. Här finns alla de nio essentiella aminosyror som kroppen behöver. Fågelköttet innehåller också värdefulla vitaminer och mineraler. Här finns mycket D-vitamin, selen och Niacin (även kallat B3). Allt är viktigt för vårt immunförsvar.

Fritt från konstigheter

Våra kycklingar får inget fiskmjöl i fodret, eftersom vi inte vill fiska ut haven. De spannmål som finns i kycklingens foder är vete, korn, havre och ibland majs. Proteinet i fodret kommer från raps, ärtor, åkerbönor och soja, där den soja som används är ansvarsfullt odlad. Hållbart & närproducerat

Närproducerat är viktigt

Våra familjegårdar runt om i Sverige bidrar till en levande landsbygd. Många av oss har också ett eget kretslopp på gården. Här tar vi tillvara på så mycket som möjligt. Vi odlar vårt eget vete som blir kycklingarnas foder, halmen från vete värmer upp stallarna och gödseln sprids på åkrarna.

Ingen tillväxtantibiotika & salmonellafri

Eftersom våra djur är friska och mår bra under uppfödningen behöver vi i princip inte behandla djuren med antibiotika. Salmonella har vi bekämpat under årtionden och alla flockar kontrolleras på gården. Ingen salmonella finns på svenska kycklingprodukter.

Pickar fritt i luftiga stallar

Våra kycklingar och kalkoner är frigående inomhus i luftiga stallar. De sprätter på en bädd av torv, flis eller kutterspån. Fåglarna är inomhus för att undvika bakterier och virus som både djur och människor kan bli sjuka av. Flera gånger per år kontrolleras djurvälståndet i stallarna av veterinärer, myndigheter och oberoende experter. Jobbet med våra djur, vår natur och miljön på våra gårdar är vår stolthet och det som ger

VD har ordet	4
Året som gått	5
Produktion och konsumtion i Sverige, EU och internationellt	10
Svensk Fågel internt	13
Kommunikation	23
Organisation	28
Årsbokslut	33

Svensk Fågel är branschorganisationen för svensk kyckling och kalkon. Medlemsföretagen är Kronfågel, Guldfågeln, Atria, Knäreds Kyckling, Bjärefågel och Ingelsta Kalkon. Medlemmarna är också svenska avelsföretag, kläckerier, fodertillverkare och bönder. Alla arbetar mot samma mål – att ta fram världens bästa kyckling och kalkon.

Ökad självförsörjning viktig:

Konsumtionen av kyckling ökade

Under året som gått har vi fortsatt att leva i en pandemi. Jag är oerhört stolt att hela branschen, från avel, kläckeri till lantbrukare och slakteriföretag har lyckats förse svenska folket med svensk kyckling och kalkon. I tider av sjukskrivningar har alla led gjort sitt yttersta och även myndigheterna har gjort sitt yttersta.

Pandemin och de oroliga tider vi lever i har återigen satt fokus på vikten av självförsörjning. Och det handlar både om att sätta mat på middagsbordet och att förse våra skolor och sjukhus med bra mat. Och det är oerhört glädjande att vi har konsumenterna med oss här. I en undersökning som Novus genomförde i december säger hela 83 procent av svenskarna att de är viktigt att kycklingen som serveras inom det offentliga är från våra svenska gårdar.

Utmaningen när Sverige öppnade upp under hösten var att det återigen kom in mer importerad lågpriskyckling som säljs på restauranger runt om i Sverige. Här är det oerhört viktigt att gästerna vågar fråga och att restauranger väljer den svenska kycklingen och kalkonen. Både för att servera mat av bästa kvalitet och att för öka vår självförsörjning. Svensk Fågel driver frågan om att det ska vara krav på att ursprunget på livsmedel alltid anges även på restauranger och storhushåll. På det sättet kan konsumenten göra ett aktivt val även där.

Under 2021 har hanteringen av fågelinfluensan tagit mycket tid då många fjäderfäbesättningar i landet har drabbats. Det är viktigt att understryka att fågelinfluensan endast smittar mellan fåglar och inte drabbar människor. Men när den kommer in i besättningar måste hela besättningen avlivas och det påverkar hela produktionen. Under året drabbades en kalkonbesättning och ett av våra avelsföretag vilket påverkade förstås hela produktionskedjan. Genom olika åtgärder lyckades vi lösa situationen, stoppa smittspridningen och har under året kunnat fortsätta att förse Sverige med kyckling och kalkon

från våra gårdar. Inga av våra slaktkycklingflockar drabbades och det är oerhört positivt. Här handlar det om att vi har en bra hygien och biosäkerhet i hela vår uppfödning. Det beror inte minst på decennier av forskning, tuffa kontrollprogram och inte minst hårt arbete. Men det nya regelverket har gjort hanteringen mycket komplicerad och påverkar onödigt många som inte har smitta i besättningen. Här måste Sverige tillsammans med övriga medlemsstater verka för en korrigerig i det nya regelverket Animal Health Law.

Tyvärr har våra medlemmar och bransch utsatts för flera negativa kampanjer från olika intresseorganisationer under året. Något som tar tid att hantera och också skapar mycket ilska och sorg runt om bland våra lantbrukare. För det är tufft nog att vara bonde i Sverige i dag. Alla insatsvaror som drivmedel och foder har blivit dyrare och marginalerna blir allt knappare. På det kan vi också lägga regering och myndigheternas oförmåga att verkställa Livsmedelsstrategin. Trots återkommande handlingsplaner av regeringen har det blivit ännu krångligare att producera livsmedel i Sverige. Vi har under året haft tre olika ministrar som ansvarar för våra frågor, något som inte underlättar för våra bönder och vår bransch.

Men trots alla utmaningar har den svenska matfågelbranschen lyckats hålla produktionen uppe och konsumtionen har ökat. När konsumenterna själva får välja så väljer de kyckling eller kalkon från våra familjegårdar. Jag är oerhört tacksam för det fina förtroendet från svenska konsumenter. Prognosen från FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, visar att konsumtionen av fågelkött kommer fortsätta öka. Det är ett hållbart val både för konsumenterna och för Sverige.

Maria Donis
VD Svensk Fågel

Svensk Fågels viktiga roll

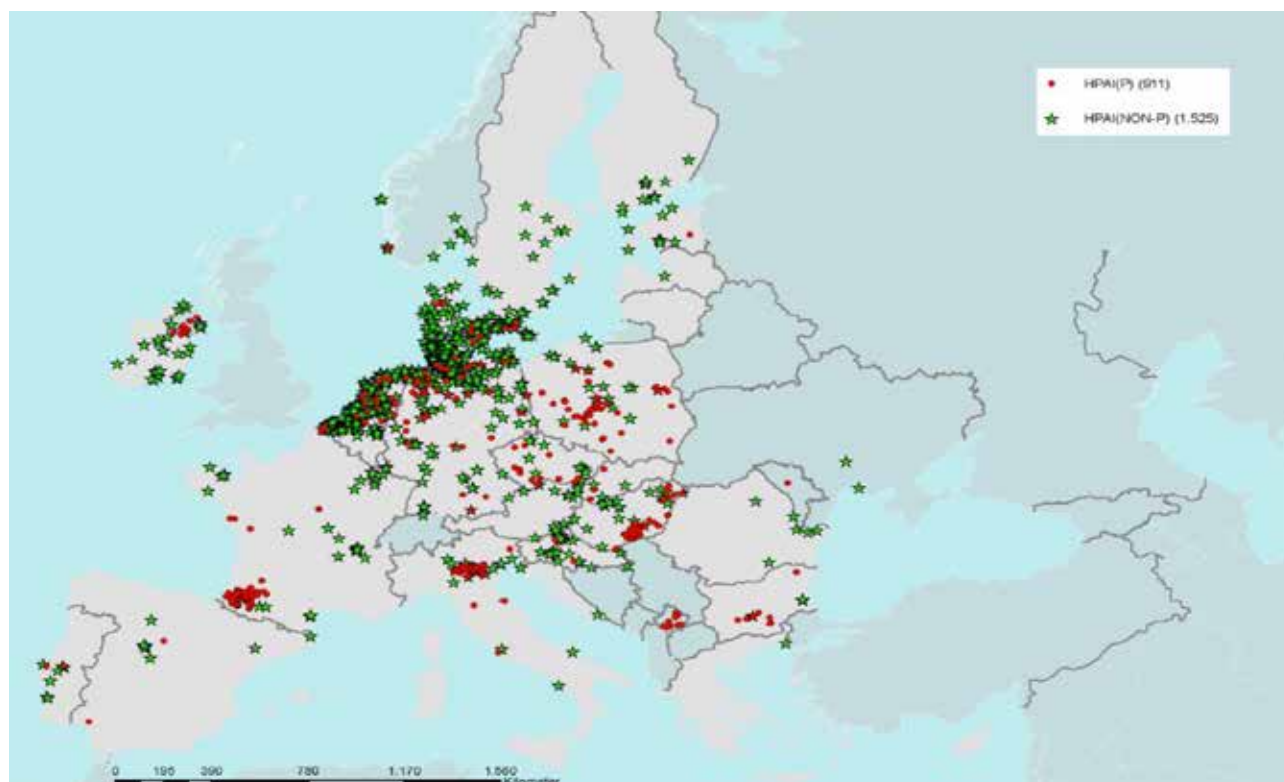
Branschorganisationens huvudsakliga uppgift är att driva branschens kontroll- och övervakningsprogram med Svensk Fågel som huvudman och där Jordbruksverket har beslutat om plan- och riktlinjer för kontrollen. Verksamheten omfattas av upprättande och administration av programmen och att följa upp resultat.

Programmen ligger även till grund för att utveckla branschen och fungerar som underlag vid utbildning samt vid behov för att initiera forskningsprojekt. En annan viktig del av verksam-

heten är att göra frågor som berör våra medlemmars vardag begripliga för myndigheter och departement. Syftet med arbetet är även att förbättra medlemsföretagens villkor så att branschen kan fortsätta att växa med god lönsamhet. Slutligen är Svensk Fågel-märket ett led i att underlätta för konsumenter att göra medvetna val i butiken. Detta görs genom olika kommunikationsaktiviteter. Allt för att öka konsumenternas kunskap om Svensk Fågel och de mervärden som märkningen och svensk matfågeluppfödning står för.

Högpåtagen luftburen influensa (HPAI) detekterad under perioden 1 oktober 2021 – 4 februari 2022

Fågelinfluensa i Sverige

Efter ett fall av fågelinfluensa (AI) i en kalkonbesättning i november 2020 drabbades Sverige hårt av fågelinfluensa under 2021 på samma sätt som resten av Europa. Därefter smittades ytterligare 26 kommersiella besättningar. Svensk Fågels medlemmar påverkades i samband med smitta i flera stall i ett avelsföretag men även då flera stora kalkonanläggningar drabbades. Inget kycklingstall ansluten till Svensk Fågel drabbades. Däremot fick en eko-kycklinganläggning i Östergötland fågelinfluensa. Utbrotten pågick till och med april men konsekvenserna har kvarstått under stora delar av 2021.

Mycket fokus har legat på beredskapsfrågor. Dels för att förstärka smittskyddet och öka beredskapen för bästa möjliga hantering vid en eventuell smitta, men kanske framför allt på att anpassa vår tidigare beredskap till den nya EU lagstiftningen som trädde i kraft 21 april 2021.

Föreningen för smittskyddskontroll aktiverades

I och med att det nya regelverket som brukar benämnas AHL – Animal Health Law, dvs. EU:s djurhälsolag började tillämpas under våren så fick den vilande Föreningen för Smittskyddskontroll aktiveras och bli verksam. Föreningen för

Smittskyddskontroll består av Svensk Fågel, Svenska Ägg, Svenska Rasfjäderfäförbundet, Svensk Duvavelförening, Svenska Brevduveförbundet, Jägarnas Riksförbund samt Ekologisk hönshållning, dvs de organisationer, föreningar och företag inom fjäderfä som handlar med djur inom och utanför Sverige.

Bakgrunden till föreningen är att när Sverige ansökte om medlemskap till EU så identifierades 28 sjukdomar för alla djurslag, aktuella för så kallade tilläggsgarantiansökningar. Samtliga var sjukdomar som inte täcktes av EU:s djurhälsokrav vid handel med djur och som vi i Sverige antingen var fria ifrån eller hade kontroll på. Tilläggsgarantier kan ges för sjukdomar som inte omfattas av EU:s regelverk, men som medlemsstaten anser är av sådan karaktär att de är viktiga att förhindra att smitta kommer in i landet. Det innebär att djur som kommer in från ett annat EU-land måste vara fria från specifik sjukdom och innebär ett undantag från EU:s grundprincip om den fria rörligheten.

Kommissionen hann inte bereda Sveriges ansökningar före anslutning och Sverige fick därför rätt att tillämpa vissa övergångsbestämmelser vid införsel av djur till Sverige. De nationella bestämmelserna infördes i Jordbruksverkets föreskrift 1995 med krav på karantän och viss provtagning i karantän vid införsel av djur. Sverige har därefter fortsatt att upprätthålla kravet på karantän och provtagning av djur från andra EU-länder.

AHL – EU:s nya djurhälsolag

Den 21 april började EU:s nya Djurhälsolag att tillämpas. Detta mitt under pågående fågelinfluensa-utbrott i landet. Lagstiftningen består av 235 sidor och till den ingår ytterligare regelverk där alla detaljer beslutas. I samband med det upphörde karantänskravet i det svenska regelverket och Föreningen för smittskyddskontroll (SSK) tog därmed över uppdraget för kontroll av fjäderfä och kläckägg vid införsel till Sverige.

För organisationerna och deras medlemmar inom respektive organisation fortsatte i stort sett samma regler att tillämpas dvs. krav på isolering av djur och provtagning mot en rad sjukdomar som Sverige har varit och är fria ifrån. Under året såg föreningen över stadgarna, administrationen och tog fram blanketter och mallar med ambitionen att fortsätta upprätthålla en god djurhälsa bland fjäderfä i landet. Detta genom att hålla sjukdomar borta och därmed fortsatt låg användning av antibiotika.

Newcastlesjuka i värphönsbesättning för äggkonsumtion

Newcastlesjuka drabbade en värphönsbesättning. Det innebar att en av Svensk Fågels medlemmar hamnade i både skydds- och övervakningszon med kycklingar som så småningom transporterades till slakteriet. Med anledning av det nya AHL-regelverket fick djurägaren också restriktioner vid insättning av djur som innebar kläckning i stall.

Exportrestriktioner skapade bekymmer

Utbrotten av fågelinfluensa och Newcastle i landet medförde exportrestriktioner till länder utanför EU. Länder vidtog olika åtgärder, allt från totalt exportförbud från hela Sverige till att bara förbjuda export från områden med upprättade restriktioner. Hongkong, som är en viktig handelspartner för fjäderfäprodukter, tillät export från Sverige så länge det inte gäller produkter från drabbade kommuner. Vid varje nytt utbrott av fågelinfluensa uppdaterar Jordbruksverket de exportrestriktioner som gäller för aktuellt mottagarland. Exportrestriktionerna kvarstår tills Sverige är friförklarat enligt OIE:s internationella regler, vilket brukar vara tre månader efter det sista utbrottet. Under året har OIE ändrat sina internationella regler för att snabbare friförklara länder som drabbats av fågelinfluensa. Rekommendationen idag är 28 dagar, men det är inte alla medlemsländer i OIE som accepterat den kortare tidsperioden.

Inga förändringar i Livsmedelsverkets avgiftsmodell

Den 1 januari 2020 införde Livsmedelsverket ett tillfälligt avgiftssystem för 2020 och 2021 där anläggningarnas avgift grundade sig på planerade timmar för kontroll och en timtaxa baserad på kostnaderna för kontrollen.

Av samma anledning överklagades även besluten för 2021 med motsvarande saksakal som vid överklagandet 2020. Saksakalen består i att myndigheten inte har kunnat allokera dess kostnader på en sådan nivå att de faktiskt avser endast sådana kostnader som är ouplösligen förbundna med genomförandet av offentlig kontroll.

Segrade i Förvaltningsrätten och Kammarrätten

Medlemsföretagen inom Svenska Köttföretagen och Svensk Fågel har tillsammans överklagat Livsmedelsverkets avgiftsmodell för köttkontrollavgifter för åren 2017 - 2021. Överklagandet resulterade i att branschen segrade både i Förvaltningsrätten och Kammarrätten. Branschen menade att myndighetens kontrollavgift byggde på ett systemfel i deras modell. Effekten blev att det lades på olagliga extra kostnader i Livsmedelsverkets avgifter mot företagen.

Fågel- och köttbranschen har drivit frågan om att avgifterna enbart ska omfatta den faktiska kontrollen och inga andra kostnader som ligger på Livsmedelsverket, tex. HR, IT, möbler eller kommunikation. I domarna som direkt berörde 140 företag framgår det att kontrollavgifterna ska tillämpas strikt och ha direkt koppling till den faktiska kontrollen på anläggningarna. Därmed berörs alla livsmedelsföretag som utsätts för kontroll, dvs. cirka 1 600 stycken under fem år med avgifter närmare 350 - 500 miljoner kronor. Avgiftsmodellen måste vara transparent och konkurrenskraftig för att kunna främja svensk livsmedelsproduktion, arbetstillfällen och självförsörjningsgraden i landet, något som Livsmedelsverkets avgiftsmodell hittills inte har uppfyllt. Förvaltningsrätten har nu återigen fastställt att Livsmedelsverkets beräkningar innefattade ett flertal kostnader som inte får finansieras genom avgifter.

Chockhöjda kontrollavgifter drabbar livsmedelsbranschen

Dåligt förslag kring framtida kontrollavgifter

Svensk Fågel tillsammans med LRF, Svenska Köttföretagen, och Kött- och Charkföretagen lämnade ett gemensamt remissvar när det gäller Livsmedelsverkets föreskrifter om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (dnr 2021/04250). Den stegvisa beslutsordning som förslaget baserades på skapar stor ovisshet och är till uppenbar nackdel för berörda företag. Dessutom har inte Livsmedelsverket i förslaget visat att kostnaderna har sådan koppling till genomförandet av offentlig kontroll att de får finansieras genom avgiftsuttag enligt artikel 27 i kontrollförordningen. Branschernas slutsats var av domstolsutfallen och regeringens direktiv innebär att den rådande avgiftsmodellen och Livsmedelsverkets förslag måste ses över. Ovanpå detta så befarade branscherna även om en kraftig administration hos myndigheten och svårigheter för företagen att kunna följa upp och effektivisera för att sänka kostnaderna. Med anledning av den gemensamma kritiken som lämnades av branscherna så bad man även om ett möte med den nya landsbygdsministern som ägde rum i början på året 2022.

Kalibreringsarbetet med slakteri och myndighet

Slakteriföretagen har under året lyft frågan kring variation i bedömningarna mellan slakterier men även inom samma anläggning mellan olika officiella veterinärer. Detta med anledning av att kvaliteten på djuren idag är bättre i form av friskare och robustare djur jämfört med tidigare och följer därför inte utveckling som rör kassation på slakterierna. Kassationerna har haft en negativ utveckling under sista åren vilket betyder ökade kostnader och större svinn vilket inte är hållbart. Dialog har förts med Livsmedelsverket om behovet av att kalibrera bedömningar inom de olika kassationskoderna. Detta ligger även i linje med branschens hållbarhetsarbete och behovet av att stärka konkurrenskraften.

Lagen om otillbörliga handelsmetoder

Lagen om otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter trädde i kraft i november 2021. Lagen gäller förbud för köpare med en årsomsättning på över två miljoner euro, att använda vissa otillbörliga handelsmetoder mot leverantörer, dvs. både mot leverantör i slakt- och förädlingsledet men även i föregående led i värdekedjan, dvs. uppfödare och leverantörer av kläckägg.

Lagen har sin grund i ett EU-direktiv som antogs efter flera års utredning inom EU-kommissionen. Enligt kommissionen definieras otillbörliga handelsmetoder som ”sådana som avviker från principer om god affärsred, sunt förnuft och rättvis behandling”. I praktiken handlar det om överföring av egna affärsrisker och kostnader från starkare till svagare aktörer i livsmedelskedjan. Enligt kommissionen finns det en utbredd enighet om att otillbörliga handelsmetoder förekommer inom hela livsmedelskedjan. Otillbörliga handelsmetoder kan pressa aktörernas vinster och marginaler, vilket kan leda till en felaktig resursanvändning och till och med hota livskraftiga företag.

Internationellt intresse för den svenska modellen

Journalister från USA var under året i kontakt med Svensk Fågel för att ta del av hur Sverige kan föda upp salmonellafri kyckling. En av Svensk Fågels medlemmar fick också besök av en internationell delegation tillsammans med representanter från SLU. Besöket fokuserade på hur vi i Sverige kan föda upp kycklingar, utan näbbtrimning eller systematisk antibiotikabehandling samt salmonellafrihet och låg förekomst av campylobacter. Att producera livsmedel med höga krav på djurvälstånd, djurhälsa och livsmedelssäkerhet och samtidigt ta hänsyn till klimat- och miljöfaktorer är en utmaning som svenska lantbrukare klarar att genomföra på toppnivå.

Nationella Branschrådet för djuromsorg

Nationella Branschrådet för djuromsorg är ett initiativ från LRF. Rådet bildades i januari 2020 och är en så kallad högnivågrupp. Det har ett prioriterat nationellt åtagande att genom ökad samverkan hitta sätt att tidigare identifiera och sätta in åtgärder när det finns risk för att djur far illa. I branschrådet ingår representanter från branscherna mejeri, slakteri, foderföretag samt rådgivningsföretag och LRF. Syftet är att tidigare hitta, förebygga och hantera fall där djur far illa samt att arbeta för att minska brister i djurhållningen. Rådet syftar även till att öka samsyn och samverkan mellan näring och myndigheter. Rådet beslutade under året att skapa djurslagsvisa arbetsgrupper i syfte att identifiera och minska de brister i djurhållningen som noteras i djurskyddskontrollerna samt att förebygga framtida brister. En arbetsgrupp för ökad samsyn och samverkan med myndigheterna har även bildats. Till exempel handlar arbetet om förbättring av den officiella statistiken, myndighetsutövning och kontroller. En arbetsgrupp tillsätts för omsorgsgruppsfrågor. Svensk Fågel verkar inom sina befintliga arbetsgrupper och medverkar i de olika arbetsgrupperna.

Foderprisutvecklingen efter sommaren

Inför sommaren fanns det en oro kring prisutvecklingen på soja och efter sommaren lyftes även frågan om tillgången på spannmål mot bakgrund av att priset på insatsvaror och oron i omvärlden. Prisutvecklingen har under hösten fortsatt att öka och tvingat branschen till kraftiga prisjusteringar.

Malin Sivertsson, Olabills Lantbruk, uppfödare till Bjärefågel och två av hennes kycklingar.

Rådgivning och utbildning

På grund av utbrotten av fågelinfluensa och Newcastle har Jordbruksverket via sitt Landsbygdsprogram tilldelat medel till Svensk Fågel och Svenska Ägg för att stärka branschens medlemmar när det gäller förebyggande smittskydd. I projektet ingår olika delprojekt som rör framtagande av utbildningsmaterial, rådgivning och kalibrering av djurägare och smittskyddsveterinärer. Projektet pågår under tre år.

Ansvarsfrågan utreddes

Under året fick advokatbyrån Kastell uppdraget att reda ut frågor om djurskyddsansvar vid lastning och transport av fjäderfå till slakterier. I uppdraget redogjordes för respektive medlemmar i värdekedjans ansvar enligt tillämplig djurskyddslagstiftning och möjligheten för aktörerna att avtalsvis fördela ansvaret dem emellan. Uppdraget omfattade endast ansvar enligt djurskyddslagstiftningen.

Marknaden internationellt och i EU

Marknaden EU

Även år 2021 påverkade pandemin matfågelbranschen både nationellt och internationellt. Uteätandet begränsades första halvåret pga restriktioner men har under hösten upphävts vilket innebär ökad andel import till den svenska marknaden. Sjukfrånvaron på slakterierna men även allmän brist på daggammal kyckling har påverkat produktionen. Ökade kostnader för insatsvaror, foderprisökningar men även bristen på containrar har varit några viktiga faktorer som har påverkat marknaden ytterligare. Svininfluensan i Kina har tidigare resulterat i en hög export av fläsk som under året har avtagit och resulterat i överproduktion inom EU. Detta har även påverkat matfågel, då de låga grispriserna inte har gått att konkurrera mot.

Fågelinfluensa påverkade

Även fågelinfluensan med kraftiga restriktioner såväl inom EU:s medlemsstater men även i tredje land skapade stora störningar vid export. Stora störningar har därför förekommit både när det gäller handeln av daggammal kyckling och livsmedelsprodukter. Dessutom har Storbritannien, numera betraktad som tredje land haft stora störningar utöver vad motsvarande andra länder har haft. Till på köpet har man också haft brist på arbetskraft då en stor del av dessa har kommit från utlandet för att jobba på brittiska slakterier.

Brasiliansk import

Den totala importen till EU från tredje land ökade under 2021 med cirka 2 procent. De största importländerna till EU, dvs. Brasilien, Thailand och Ukraina stod för cirka 50 procent av den totala importen. Under 2021 var andelen brasiliansk kyckling cirka 48 procent av den totala importen till EU och den ökade med cirka 10 procent jämfört med år 2020.

Minskad export

Exporten från EU minskade med cirka 10 procent under året. Det största tappet har varit till Filippinerna (- 58 procent), Sydafrika (-53 procent). De största mottagarländerna var Ghana, Ukraina och Kongo.

När det gäller export till Storbritannien så är Nederländerna och Polen de absolut största aktörerna. Dock minskade den totala exporten till Storbritannien med cirka 10 procent jämfört med föregående år.

Produktion av fågelkött i EU

Kyckling stod för 82 procent av den totala produktionen av fågelkött inom EU. Kalkon stod för 14 procent samt anka och övrigt för fyra respektive en procent. Sex länder stod för 74 procent av den totala produktionen i EU. Per capitakonsumtionen beräknades på EU-nivå ligga på cirka 23,6 kilo år 2020. Mest fågelkött konsumerades i Portugal med hela 34,5 kilo per capita. Även Ungern, Irland och Spanien räknar med en konsumtion på över 30,1 - 33 kilo per capita.

Prognosen för självförsörjningsgraden inom EU beräknas till 113 procent såväl för år 2020 och 2021.

Handel och export i världen

Brasilien, USA och EU är de största exportörerna i världen. De största importörerna av fågelkött är Kina/Hong Kong, Japan samt Mexiko och EU.

Produktion av fågelkött i EU (ton), 2021

Polen		2696	20%
Frankrike		1676	12%
Spanien		1718	13%
Tyskland		1613	12%
Italien		1390	10%
Nederländerna		996	7%
Övrigt		3473	26%
Storbritannien		1 958	13%

EU: största mottagarländer för export av kyckling under 2021 (ton).

Ghana		228,432	(+6,8 %)
Ukraina		162,307	(+11,3%)
Kongo		139,928	(+37,2 %)
Filipinerna		80,917	(-58,7%)
Storbritannien		658,000	(-10%)

Källa: World Poultry, EU

Den svenska marknaden

Covid-19 och fågelinfluensa påverkade

Såväl produktionen som konsumtionen påverkades av både Covid-19 och fågelinfluensan under året. I och med att uteätandet begränsades på grund av restriktionerna så hade den inhemska konsumtionen en positiv utveckling. Branschen hade dock stora utmaningar då avelsproduktionen drabbades av fågelinfluensa i början på året och tillgången till daggammal kyckling begränsades. Ökade foderpriser som under hösten anpassades i konsumentled, innebar tuffare köpval då övriga köttslag har haft en eftersläpning av justerade priser pga överproduktion av fläskkött på den europeiska marknaden. Även uteätandet ökade efter sommaren, vilket innebar en ökad andel importerade produkter. Den totala konsumtionen ökade dock under året med sex procent per capita och beräknas till 23,1 kilo fågelkött per person. Produktionen totalt ökade med sex procent samtidigt som importen ökade med 10 procent. Andelen svenskt minskade med knappt 0,6 procent och den totala konsumtionen ökade med 6.6 procent.

Matfågel står för
25%
av den totala
köttkonsumtionen i Sverige

Ökad konsumtion

EU-kommissionens långtidsprognos visar på en fortsatt konsumtionsökning av fågelkött, även om den inte kommer att vara lika kraftig som tidigare. Även Rapobanks prognos aviserar om en fortsatt ökning. Det beror främst på tre faktorer. För det första att fågel betraktas som hälsosammare animalieprotein jämfört med andra köttslag, för det andra att det är enkelt att tillaga med många variationer och för det tredje att det inte finns några religiösa begränsningar. Foderprisutvecklingen samt kostnaderna för insatsvaror samt invasionen i Ukraina kan komma att påverka branschen i sin helhet. Självförsörjningsgraden kommer dock att spela en allt viktigare roll hos konsumenterna. Detta tillsammans med den allmänna oron i vår omvärld har gjort att marknaden för fågelkött har varit svår att prognostisera.

Årssammanfattning matfågel 2021 (jmf med 2020)

Produktionen st:	+6,1 %	182 600 ton
Import	+10,2 %	96 380 ton
Total konsumtion	+6,6 %	240 400 ton
Konsumtion per capita	+6,0%	23,1 kilo/person
Exporten	+12,4% 3	8 520 ton

Källa: Jordbruksverket

Svensk Fågels Kontrollprogram

Hållbarhet för djurhälsa, djurvälstånd och livsmedelssäkerhet

Svensk Fågels kansli driver en rad olika kontrollprogram som syftar till att säkerställa en produktion av kyckling och kalkon med hög kvalitet och säkerhet för konsumenter. Mångårig fjäderfäexpertis med veterinär- och agronomkompetens finns på kansliet för att kunna driva programmen. Kontrollprogrammen verkar för god djurhälsa och djurvälstånd och ligger även till grund för utbildning och forskning. Programmen är också viktiga som underlag för att kunna driva näringspolitiska frågor.

Svensk Fågels kvalitetsprogram innebär att hela värdekedjan regelbundet kontrolleras genom provtagning av oberoende part. I kvalitetsprogrammen ingår även övervaknings- och kontrollprogram av smittskydd och livsmedelssäkerhet. Programmen kontrolleras av veterinärer samt av det oberoende certifieringsorganet HS Certifiering. Gårdarna inbesiktigas inför anslutning till programmen besök/kontroll av fjäderfäexperter och smittskyddsveterinärer, utöver myndighetens förprovning av stallar.

Svensk Fågels kvalitetsprogram

- Djuromsorgs- och klassningsprogram
- Fothälsoprogram
- Lastning och transport
- Smittskyddsprogram
- KC-program (kontrollprogram för koccidios och clostridios)
- Campylobacterprogram
- Antibiotikaresistensövervakning

Svensk Fågels policybeslut

Utöver dessa finns även en rad policybeslut som Svensk Fågel följer i sitt arbete för att trygga att produkterna är hållbara och säkra.

- Antibiotikapolicy
- Miljöpolicy
- Foderpolicy
- Förbud mot fiskmjöl i kycklingfoder
- Policy om maxgräns av saltlake

Vårt sociala ansvar

Ansvarsfull soja

Sedan 2014 samarbetar Svensk Fågel och medlemsföretagen med Världsnaturfonden (WWF) för att öka andelen ansvarsfullt odlad soja inom den svenska livsmedelsbranschen. Svensk Fågels medlemmar använder enbart certifierad soja eller köper in motsvarande mängd certifikat, som uppfyller antingen RTRS, ProTerra eller annan av Sojodialogen godkänd certifiering. Sojan är även fri från GMO. Certifikaten köps in av foderföretagen Lantmännen och Svenska Foder i egenskap av importörer av soja. Mellan åren 2018–2021 koordinerade Axfoundation Sojodialogen. Sedan början av 2022 drivs arbetet istället via den nya svenska plattformen för riskgrödor med ETI Sverige.

Svensk Fågel stödjer

- Handikappidrottsförbundet
- Läkare utan gränser

Granskning av djuromsorgen

Reserestriktioner och besöksstopp på gårdarna på grund av pandemin har medfört att de kontinuerliga besiktningarna av kyckling- och kalkonstallarna pausades fram till hösten 2021. Då smittspridningen minskade under hösten, kunde HS Certifiering påbörja arbetet med besiktningar igen.

Totalt 30 stycken medlemsgårdar kontrollerades under hösten 2021.

Inbesiktning av nya stallar för anslutning till djuromsorgsprogrammet utfördes. Under 2021 har fyra nya kycklingstallar inbesiktigats i Västra Götaland, Skåne och Blekinge län. Inbesiktning av nya stallar kommer fortsatt att hanteras av Svensk Fågel genom Jonas Almgren, produktionsstrateg.

God fothälsa

Inom ramen för djuromsorgsprogrammet ligger även fothälsoprogrammet, som har drivits sedan 1994.

Fothälsan bedöms under översyn av Livsmedelsverkets officiella veterinär. Varje flock bedöms när den kommer in till slakteriet. Statusen på fothälsan påverkas av skötsel och foder. Under 2021 har ca 350 000 fötter bedömts inom programmet.

Medelpoängen för fothälsoprogrammet för kyckling låg under 2021 på sex, att jämföra med 43 när programmet startade.

Maximal poäng är 200, och målsättningen är att ha så låga fotpoäng som möjligt. Andel bedömda fåglar utan anmärkning var 95 procent. Andelen med allvarlig anmärkning var två procent, vilket är något lägre än året innan. Hälften av alla flockar under året hade en poäng på noll, vilket visar på en generellt mycket bra fothälsa hos kycklingarna. Hos uppfödare med återkommande höga fotpoäng har neddragningar i beläggningen gjorts, kombinerat med foderjusteringar, rådgivning och andra åtgärder på gårdsnivå.

Resultat från dessa kontroller samt från fothälsoprogrammet sammanställs i en rapport som redovisas till Jordbruksverkets fjäderfäenhet.

Anette Henningsson på Backa Gård kollar till pannan så att värmen går in till kycklingarna.

HS Certifiering tar över besiktningar

Coronapandemin resulterade i en översyn av organisationen på kansliet och uppdraget att genomföra riksläkningen bland medlemmarna. Efter erfarenheten under 2019–2020 med ett upplägg kring besiktning av salmonellakontrollveterinärer beslutades om en översyn och inledning av samarbete med HS Certifiering. HS Certifiering, ett oberoende kontrollorgan som idag har uppdraget hos Svensk Fågel att genomföra revision i samband med lastning, transport och utlastning på slakteriet har nu fått uppdraget att även genomföra riksläkningen av medlemmarnas stallar.

Under hösten påbörjades arbetet och fjäderfäexperten Lotta Waldenstedt fick uppdraget att samordna och utbilda revisorer för besiktningar. Under hösten fick arbetet parkeras på grund av Covid-19 men den teoretiska utbildningen har pågått för att kunna fortsätta praktiskt under hösten 2021. Därmed kommer besiktning och revision att utföras i sin helhet från gård till slakteri av HS Certifiering vilket blir bättre samordnat och enhetligt.

Revision av lastning och transport

Djuromsorgsprogramets del som rör lastning, transport och utlastning på slakterierna kontrolleras numera av HS Certifiering, ett oberoende kontrollorgan ackrediterade genom Swedac.

Åtterrapporing sker till såväl slakteri som till Svensk Fågel. Samtliga slakterier som reviderades 2021 är godkända enligt programmet och styrelsen i Svensk Fågel har erhållit en dragning av resultatet.

Kontroll – och övervakningsprogram för smittskydd och livsmedelssäkerhet

Smittskyddsprogrammet fungerar

Svensk Fågel är huvudman för Smittskyddsprogrammet på gård för matfågel inklusive frivillig och förebyggande salmonellakontroll, med stöd av (SJVFS 2015:17, K 152) om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur. Programmet omfattar kyckling- och kalkonbesättningar för matfågelproduktion samt avelsdjur för sådan uppfödning. Anslutning till programmet är obligatoriskt för medlemmar i Svensk Fågel. Under 2021 har 11 flockar konstaterats positiva med salmonella vid provtagning före slakt. Samtliga djur i infekterad flock avlivades och destruerades och djurutrymmet har sanerats. Tidigt under 2021 isolerades *S.tennessee* i två flockar och från och med maj-oktober konstaterades *S.enteritidis* i ytterligare nio flockar från fem besättningar. Gemensam källa visade sig vara kläckeri- et som sanerades.

Kontroll av koccidier och clostridier

KC-programmet är ett frivilligt program för kontroll och bekämpning av koccidier och clostridier hos kyckling, inom ramen för Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2015:17,

K 152) om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur.

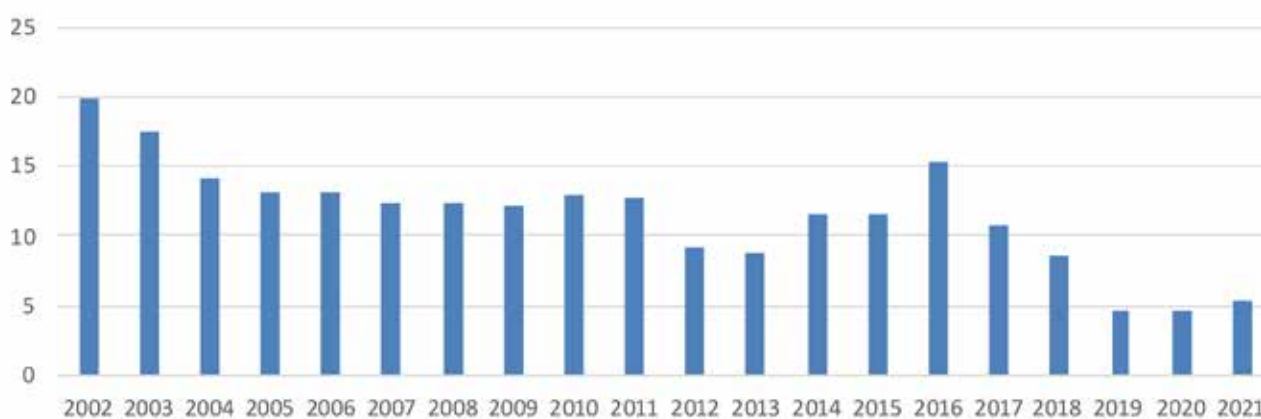
Under 2021 har 40 kontroller av tarmskador (så kallad lesion scoring) genomförts. Gränsvärdet (MTLS Mean Total Lesion Score) på 2,5 överskreds inte i någon flock under 2021. Under året hade ingen flock hög förekomst av leverskador vid slakt. Det innebär att inga prov analyserades inom KC-programmet. Utredning har genomförts i tre flockar med misstänkt nekrotiserande enterit (NE).

Låg förekomst av campylobacter

Svensk Fågel godkändes av Jordbruksverket 2016 att organisera övervakning och kontroll av campylobacter hos kyckling. Programmet leds av veterinär Pia Gustavsson. En nämnd är tillsatt sedan tidigare med företrädare från Jordbruksverket (SJV), Livsmedelsverket (SLV), Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och Sahlgrenska Universitetssjukhuset (mikrobiologen).

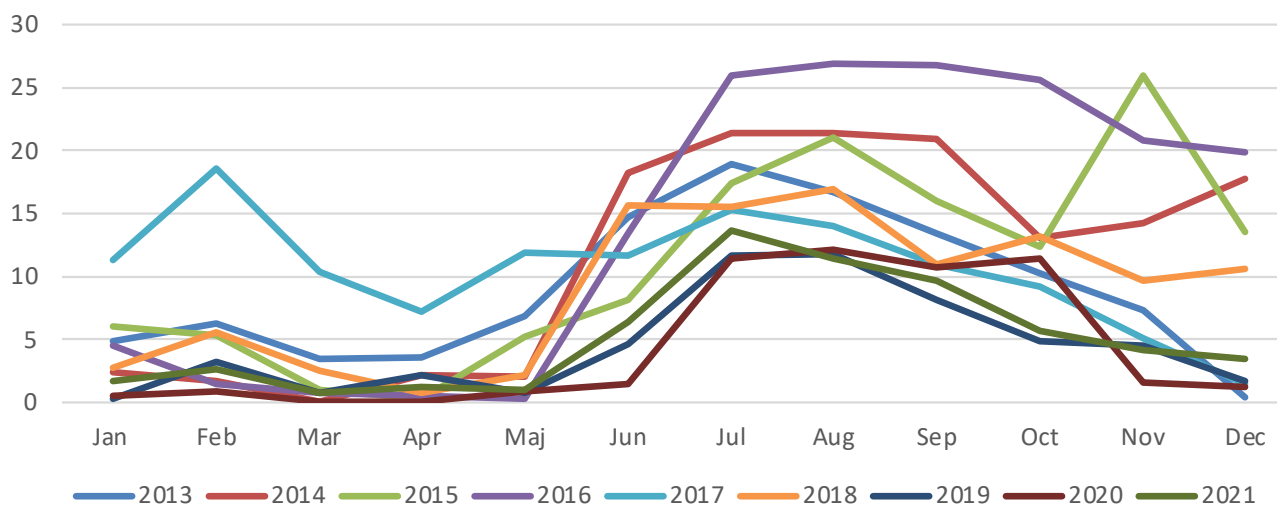
Under 2021 har totalt 4 593 slaktgrupper uppfödda hos medlemmar i Svensk Fågel provtagits vid slakt inom ramen för Campylobacterprogrammet. Campylobacter påvisades i 5,3 procent av flockarna. Det är ett något högre årsresultat än förra året men fortfarande en mycket låg förekomst.

Campylobacter, positiva flockar (%)

Andelen Campylobacterpositiva slaktgrupper påvisade inom Campylobacterprogrammet hos kyckling år 2002–2021.

Antal slaktgrupper där Campylobacter påvisats i blindtarmen under 2021 fördelade per månad

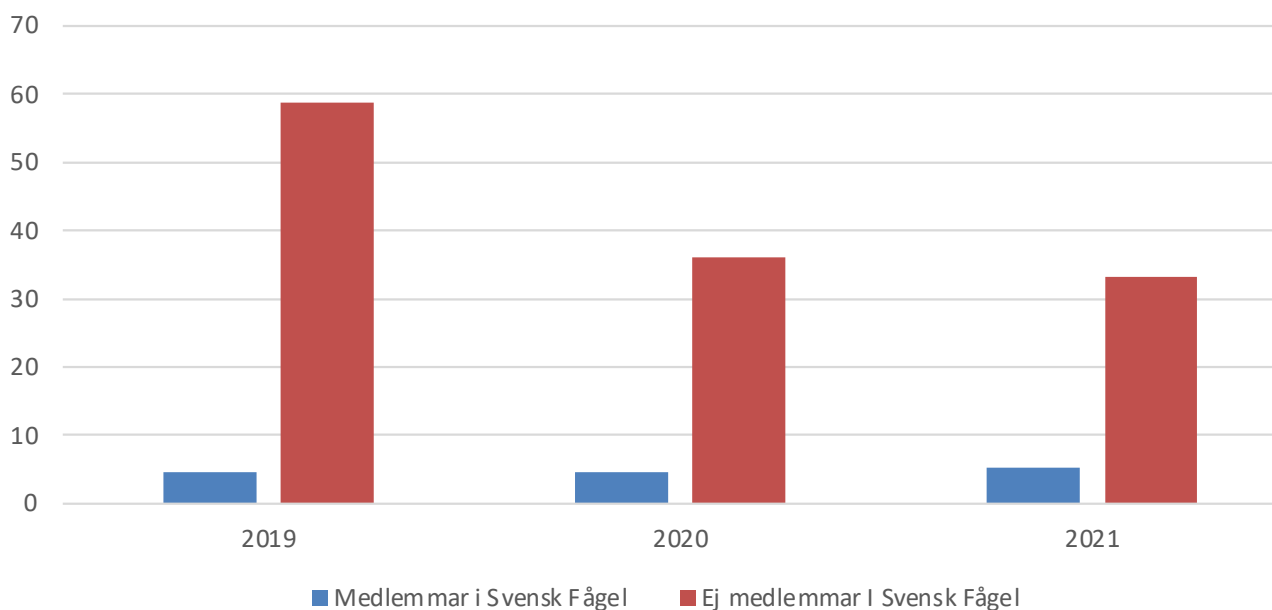
Säsongsvariation under 2013-2021 fördelat per månad

Campylobacternivån hos icke medlemmar

Under 2021 har även 69 blindtarmsprover analyserats från kyckling som fötts upp och slaktats på slakterier som inte är medlemmar eller anslutna till Svensk Fågels Smittskyddsprogram eller Djuromsorgsprogram. Flertalet av dessa flockar kommer från uppfödare som ger djuren tillgång till utevistelse,

så kallad ekologisk kyckling. Campylobacter påvisades i 23 (33,3 procent) av dessa flockar. Under senhösten 2020 och under större delen av 2021 hölls djuren inomhus pga restriktioner från Jordbruksverket med anledning av fågelinfluensa.

Andelen flockar där Campylobacter påvisats i blindtarmen på kyckling som fötts upp hos uppfödare som inte är medlemmar i Svensk Fågel.

Typningsresultat under 2021

Under 2021 har ett stort antal campylobacterisolat (100 st) typats och jämförts. Syftet är att följa upp kopplingar, dels mellan transportlådor och containrar i samband med delad slakt, dels eventuell förekomst av campylobacter till daggamla kycklingar via ursprungsflock. Resultaten av typningarna visade inte på någon tydlig koppling mellan avelsdjur och daggamla. Endast vid ett tillfälle under 2021 påvisades koppling till transportlådor och containrar i samband med delad slakt.

Obefintlig användning av antibiotika

Rapporten från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) om antibiotikaresistens hos djur visade att Sverige har en fortsatt gynnsam situation vid en internationell jämförelse. En av anledningarna till detta är att vi har effektiva strategier för att främja rationell användning av antibiotika och begränsa spridningen av antibiotikaresistens menar SVA. Detta är ett bevis på att även större stall/anläggningar klarar att hålla god hygien och låg antibiotikaanvändning. Det innebär att smittspridning av sjukdomar och resistenta bakterier från gårdar som är anslutna till Svensk Fågel är så gott som obefintlig.

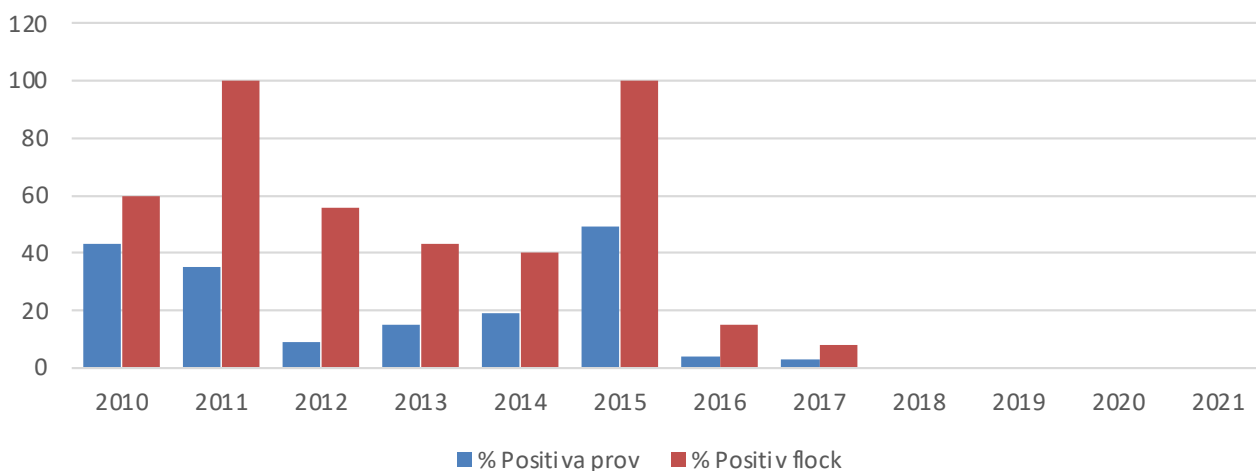
Under 2021 har 13 av cirka 3 684 (0,35%) kycklingflockar behandlats med antibiotika. Motsvarande siffra för kalkon är 2 flockar behandlade av 115 (1,7%).

Aktivt arbete mot ESBL

Förekomst av ESBL i tarmen hos kyckling har konstaterats trots att den typ av antibiotika som driver ESBL-resistens inte används inom svensk kycklinguppfödning. Syftet med övervakningsprogrammet har varit att kartlägga förekomsten av ESBL i avelsflockar samt att testa och utvärdera olika åtgärder för att förhindra överföring från avelsflock till kyckling. Efter de första fynden 2010 gjordes en omedelbar smittspårning i avelsleden där proverna visade sig vara positiva vid import av daggamla avelsdjur.

Under 2010 och 2011 var så gott som samtliga importerade flockar till Sverige ESBL-positiva. Den andelen sjönk initialt för att återigen öka under andra halvåret 2014 och under hela 2015. Därefter har förekomsten av ESBL hos införda avelsdjur minskat avsevärt. Sedan 2018 har inga (0) ESBL-positiva GP flockar påvisats.

ESBL importerade avsledjur

Förekomsten av ESBL hos föräldradjuret (P-djur) är något högre med en uppfödningssanläggning och några stallar i produktion med återkommande positiva prov. Dessa stallar saneras fortsatt under 2022.

Utbildningsdagar och branschmöten

Utbildningsdagarna

Svensk Fågels utbildningsdagar genomfördes i enlighet med Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om fjäderfåhållning inom lantbruket. Svensk Fågel anpassar varje år innehållet till aktuella frågor och den trendutveckling som har förekommit under året utifrån resultaten i programmen. Hänsyn tas också till lokala/regionala samt företagsanpassade förhållanden och den framtidsanda som finns i näringen. Under året genomfördes sju tillfällen med fokus på förebyggande smittskydd, beredskap och lastning. Vid utbildningsdagen för kalkonuppfödarna bjöds Desirée Jansson, SVA/SLU in för att redovisa forskningsprojektet på kalkon.

Branschmöte och utbildningsdag i TUPPEN

Vid det första fysiska medlemsmötet på två år hölls två dagars möte med utbildning i produktionsdatabasen TUPPEN för uppfödarna och branschmöte dagen efter med inbjudna talare. Programmet omfattade både återkoppling kring revisionerna genomförda av HS Certifiering, genomgång av Vingskadeprojektet, en dragning om projektet berikning av stall presenterad av Camilla Rosman, aktuell information om fågelinfluensan, redogjort av Maria Nöremark, SVA samt den genetiska utvecklingen av Samson Sotona, Aviagen.

Utbildning av last- och plockföretag

Under vintern genomfördes även vid två tillfällen utbildning av de last- och plockföretag som är kontrakterade av medlemmarna för att lasta djuren till slakterierna. Utbildningen sker i enlighet med Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om fjäderfåhållning inom lantbruket. Utbildningarna handlar om kunskap om regelverk, djurens fysiologi, behov och beteende, varsam hantering i samband med infångning, lastning och transport samt förebyggande smittskydd. I kursen medverkade en veterinär fjäderfäexpert samt djurskyddsinspektör

på länsstyrelsen och miljörevisor från HS Certifiering.

Utbildningen som hölls i Karlskrona och Katrineholm vände sig i första hand till lastföretagens arbetsledare men även lastpersonal medverkade. Under sommaren färdigställdes även den digitala utbildningen med fokus på lastning.

Återkommande utbildningsinsatser med anledning av fågelinfluensan

Under mars månad genomfördes utbildningsinsatser med fokus på biosäkerhet. Desirée Jansson, expert på veterinärmedicinsk vetenskap på SLU och Maria Nöremark, epidemiolog, biträdande statsepizootolog på SVA höll i utbildningen. På webinarier redovisades pågående utbrott i landet och inom EU samt en genomgång av biosäkerhet och eventuella risker för introduktion.

Remisser, utredningar och hearings

Remissvar om ändring i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4) om livsmedelsinformation, Dnr 2019/02458

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införel samt export med avseende djurhälsa

Jordbruksverkets utredning om konsekvenser vid eventuella ändringar av transportregler

Underlag till LRF:s kommungrupp till remissyttrande Miljöprogram 2022 – 2027 Tingsryd

Jordbruksverkets förslag till ändrade föreskrifter, Dnr 5.2.17-13478/2021

Expert opinion on necessary adjustments to the Commission delegated regulation (EU) 2020/687 of 17 December 2019 supplementing Regulation (EU) 2016/429 of the European Parliament and of the Council, as regards rules for the prevention and control of certain listed diseases as well as other implementing rules for the new EU animal health legislation

Förslag till ändringar i Statens jordbruksverks föreskrifter om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar, Dnr 5.2.17-00701/2020

Remissvar angående regeringens utredning om en samlad djurhälsoreglering SOU 2020:62 N2020/02751

Förslag till ändringar i Plan- och riktlinjer inom Campylobacterprogrammet

Remissvar angående Livsmedelsverkets förslag till ny modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll

Upphandlingsmyndighetens översyn av hållbarhetskriterier vid offentlig upphandling

Remissvar angående kontrollwikitexter Nyckelhålet, dnr 2021/00748

Livsmedelsverkets vägledning om kontroll av förorening på slaktkropp

Remissvar angående Jordbruksverkets förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om offentlig djurskyddskontroll (SJVFS 2019:14), dnr 5.2.16-07640/2020

Remissvar av föreslagen ny föreskrift vid Jordbruksverket beträffande statistisk undersökning av innehavet av djur mm, Dnr 3.10.16-01017/2021

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om biosäkerhetsåtgärder samt anmälningsplikt och övervakning av djursjukdomar och smittämnen, Dnr 5.2.17-00701/2020

Regeringen gav Jordbruksverket och SVA i uppdrag att genomföra en förstudie om åtgärder mot salmonella hos lantbrukets djur

Bakgrunden till uppdraget är salmonellasituationen och utbrotten i höstas inom grisproduktionen. Regeringen avsatte medel inom ramen för livsmedelsstrategin för uppdragets genomförande. Uppdraget inkluderade samtliga lantbruksdjur, även om matfågelbranschen inte erhåller någon statlig ersättning vid utbrott. I uppdraget har bland annat ingått att analysera och bedöma befintligt kunskapsunderlag, identifiera eventuellt behov av utveckling av befintliga och nya övervakningskomponenter. Svensk Fågel har varit behjälpliga och samtidigt understrukit snedvridningen mellan dom olika djurslagen och möjligheten att erhålla statlig ersättning, och därmed merkostnader som åligger branschen då privata försäkringslösningar har upprättats.

Utredning om pandemiska smittor i djurbesättningar, Dnr 6.1.17-07286/2021

Regeringen gav Jordbruksverket och Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) i uppdrag att med utgångspunkt i det tidigare utbrottet av SARS-CoV-2 i svenska minkbesättningar granska sådan djurhållning som myndigheterna bedömer relevant med avseende på risken för uppkomst och spridning av nya zoonotiska smittor med betydande påverkan på folkhälsan. Dessutom skulle de redovisa eventuella behov av ytterligare insatser och föreslå förebyggande åtgärder. Allt för att minimera risken för överföring av sådana smittor mellan djur och människa. Svensk Fågel gavs möjlighet att lämna synpunkter på utredningens förslag på förebyggande åtgärder

Rundabordssamtal med Jordbruksverket

Jordbruksverkets generaldirektör bjöd in samtliga branscher till rundabordssamtal för att diskutera vad alla gemensamt eller individuellt behöver göra för åtgärder för att bristerna på djurskyddsområdet ska minska. Mål med mötet var att identifiera vad olika parter ser för behov av för åtgärder och hur man gemensamt och individuellt ska arbeta med de faktorer som ligger bakom bristerna. Svensk Fågel redovisade de arbetsgrupper som är upprättade inom branschen för att stärka djuromsorgsarbetet samt genom Djuromsorgsprogrammen och revisionerna identifiera de utmaningar som kan förekomma.

Internationella konferenser

PVSG - Internationell veterinärkonferens

Veterinärkonferenser för fältverksamma fjäderfäveterinärer inom EU hålls två gånger per år. Från Sverige deltog veterinär Pia Gustavsson tillsammans med Eva Berndtson, veterinär SweHatch. Under 2021 har båda konferenserna hållits digitalt på grund av Covid-19.

Nordiska styrmötet och Nordiska Fjäderfäkonferensen (Nordic Poultry Conference)

Årets nordiska styrmöte med representanter för de nordiska fjäderfäringarna hölls i år digitalt. Mötet är ett bra och effektivt sätt att hålla sig informerad och byta erfarenheter mellan de olika länderna.

Årets Nordiska Fjäderfäkonferens, som hålls i november varje år, kunde äntligen hållas i Oslo Norge, med deltagarrekor.

AVEC – branschens paraplyorganisation inom EU

Avec företräder matfågelproduktionen inom EU. Förutom att företräda branschen i de europeiska och internationella sammanhangen så fokuserar organisationen på frågor som rör djurhälsa och djurvälstånd, livsmedels säkerhet samt hållbarhet och handel. Sekretariatet i AVEC är placerat i Bryssel och består av Birthe Steenberg, generalsekreteraren, Paul-Henri Lava, senior sakkundig samt projektansvarig Federica Chiarella och NadiaKhalidoune, sakkundig. Den franska ordförande Paul Lopez från den franska branschorganisationen, FIA (Fédération des Industries Avicoles) leder arbetet tillsammans med fyra viceordföranden. Vid årsstämman som i år kunde hållas i Berlin avtackades Paul-Heinz Wesjohann som under många år aktivt deltagit i Avecs arbete, både som ordförande och viceordförande.

ELPHA - bevakar frågor

Svensk Fågel är medlemmar i European Live Poultry and Hatching Egg som företräder den europeiska kläckäggsproduktionen inom EU. ELPHA bevakar främst frågor som rör handel och export, djurhälsa, djurvälstånd och genetik. Ordförande är Wout van Wolfswinkel, team manager på Lagerwey Hatchery, Group Wimex. Elpha delar kansliet med AVEC.

WPSA - verkar globalt

The World's Poultry Science Association (WPSA) är en världsomspännande förening med syfte att aktivt arbeta för att främja samarbete mellan fjäderfäforskning och näring. Årligen hålls konferenser och seminarier på internationell nivå. WPSA har cirka 7 000 medlemmar världen över och firade 2012 sitt 100-årsjubileum.

Nationella sektioner av WPSA finns i ett 60-tal länder, inklusive i Sverige. I styrelsen för Svenska WPSA är matfågelringen representerad av Thomas Carlsson från Aviagen SweChick och Lotta Waldenstedt från Svensk Fågel. Lotta Waldenstedt sitter också med som svensk representant och sekreterare i den europeiska arbetsgruppen för foder inom WPSA. Svenska WPSA anordnade under året ett digitalt seminarium där Magnus Jeremiasson, MSD Animal Health, gick igenom vaccinering av Gumboro på gårdsnivå.

Den planerade 26:e världskonferensen i Paris (<http://www.wpcparis2020.com>) i augusti blev framflyttad och planeras äga rum den 7-11 augusti 2022. Information om kommande konferenser inom WPSAs regi finns på www.wpsa.com. Svenska WPSA utlyser årligen ett resestipendium för deltagande på något av WPSA ordnat arrangemang.

Nytt i branschen och hos medlemsföretagen

Nya ledamöter till SF:s styrelse

Vid Svensk Fågels digitala årsstämma 2021 valdes Arvid Tunemar, uppfödare i Halland som levererar kyckling till Guldfågeln samt Fredrik Reis, försäljningschef på Svenska Foder in till Svensk Fågels styrelse.

VD- byten i Scandi Standard

I maj meddelade Scandi Standards styrelse att Leif Bergvall Hansen lämnat sin tjänst som VD för Scandi Standard. Otto Drakenberg kommer i juni som tf Vd. Under våren 2022 tillträder Jonas Turestål, vd för KLS Ugglarps att gå in som vd för Scandi standard.

Nytt affärsområde inom Blentagruppen

Blentagruppen som ägar Guldfågeln, Nya Lantfågeln och Ingelsta Kalkon samt Blenta meddelade under året att de bildat ett nytt affärsområde för kyckling och kalkon. Affärsområdet kommer att ansvara för dessa fyra produktionsenheter och varumärkena Guldfågeln och Ingelsta Kalkon. Ansvarig för Affärsområde Kyckling och Kalkon blir Johan Ekerot suppleant och ledamot i Svensk Fågels styrelse med lång erfarenhet från marknad och försäljning inom Guldfågeln.

Camilla Rosman på Limmerngårds Lantbruk i Götene.

Svensk Fågel syns och hörs

År 2021 präglades vårt sätt att äta fortfarande av Covid 19-pandemin. Från att samlas ute på restaurang stannade vi runt middagsbordet hemma. Pandemin förändrade även vårt sätt att se på och värdera maten, trygg, svensk mat blev ännu viktigare samt viljan att stötta den egna livsmedelsproduktionen och Sveriges bönder. Något som återigen speglades i Svensk Fågels årliga konsumentundersökning, liksom i Jordbruksverkets årliga siffror.

Konsumentundersökningen 2021 utfördes av Ipsos, på uppdrag av Svensk Fågel. Studien har genomförts årligen sedan 2012 och täcker in: inköp- och konsumtionsvanor för kyckling, attityd till svensk kyckling, kännedom, attityd och betalningsvilja för märkningen Svensk Fågel samt reklamerinran för Svensk Fågel. För 2021 genomfördes undersökningen under perioden 11 – 14 september i form av 1 075 riksrepresentativa intervjuer med män och kvinnor, 16 – 65 år genom Ipsos webbomnibus.

Resultatet för konsumentundersökningen 2021 visade att majoriteten, 71 procent, har fortsatt starkt förtroende för kyckling och kalkon från Svensk Fågel. Att svensk kyckling känns tryggt var vanligt förekommande bland svaren (58 procent) och 63 procent svarade att de föredrar svensk kyckling för att stötta svenska bönder.

I början av december 2021, genomfördes också en konsumentundersökning från Novus, på beställning av Svensk Fågel som bland annat visade fortsatt förtroende för kyckling och kalkon från Svensk Fågel samt att hela 84 procent anser att det är viktigt att kycklingen är svensk på sjukhus och i skolor (offentlig sektor).

Kronfågel och Aftonbladet

Med anledning av länsstyrelsens avvikelserapporter som föranledde vitesföreläggande mot Kronfågel uppmärksammade Aftonbladet händelsen i Robert Aschbergs program

200 sekunder. Inslaget följdes upp i rikspress och fick ett stort genomslag i pressen. Efter sommaren följdes ärendena upp av ytterligare artiklar om avvikelser som inte var stängda. Som uppföljning publicerade Aftonbladet artiklar om slakterianläggningar där 9 av 10 hade anmärkningar/stred mot djurskyddslagen. Dessa berörde såväl vita som röda slakten. Inom Svensk Fågel hade endast en anläggning avvikelser där arbetet pågick för att stänga vart efter respektive punkt.

Svensk Fågel har i diskussionerna understrukit att fallet med ostuckna djur skapade rubriker om djurlidande eller djurplågeri när det egentligen rörde sig om djupt medvetlösa eller döda djur som inte avblodats korrekt i juridisk mening. Svensk Fågel driver frågan att det är av största vikt att myndigheterna agerar professionellt inom dess kompetensområde och säkerställer att det som formuleras baseras på vetenskap och faktiska belägg.

Främst deltog företaget i fråga, Kronfågel, i bemötande mediehantering (TV, radio, rikspress). Svensk Fågel gick även ut med en förklarande hemsidetext.

Film och rörligt material i fokus

Den infofilm som lanserades i slutet av 2020 och som visade mervärden som bondens vardag och djurvälstånd togs vidare ut i olika kampanjer under 2021 på Youtube och sociala medier TV, radio och poddar.

Hållbarhetsprojekt lanserades

Svensk Fågels hållbarhetsanalys på gårdsnivå som pågått i flera år lanserades under 2021. Analysen visar en helhetssyn på hållbarhet ur flera olika synvinklar som räknar in klimat, foder, biologisk mångfald, levande landsbygd, arbetstillfällen, social, ekonomisk och jämställd hållbarhet. Svensk Fågel tog fram en sammanfattande folder som spreds till medlemmar och till medlemmarnas kunder.

För att tydliggöra och sprida Svensk Fågels hållbarhetssyn togs sex informationsfilmer fram, anpassade till olika målgrupper och kanaler. De lanserades i slutet av 2021. Dessutom genomfördes ett samarbete med influencers som på olika sätt lyfte fram den svenska hållbara kycklingen. I samband med lanseringen skrev också flera bönder med ordförande Jenny Andersson en debattartikel om vårt hållbarhetsarbete.

Övrig debatt

Under våren 2021 deltog Maria Donis och Svensk Fågel tillsammans med LRF och Svenska Köttföretagen även aktivt i lantbrukspressens debatt mot Livsmedelsverkets förslag om höjda kontrollavgifter. En debatt som slutade med backning för Livsmedelsverket via Kammarrätten, till förmån för landets bönder och livsmedelsföretag.

Jordbruksverkets siffror för produktion, försäljning och export av matfågel stämde väl överens med resultaten från Svensk Fågels konsumentundersökningar (från både Ipsos och Novus) I mars 2021 gick Svensk Fågel därför ut med ett pressmeddelande ("Kyckling i topp under pandemin") om en upplevd konsumtion- och produktionsökning av svensk kyckling och kalkon trots (eller tack vare?) covid 19-pandemin. En förklaring till ökningen kan vara att pandemin ledde till att svenskarna nu söker trygg, svensk mat och vill stötta den egna produktionen, svenska bönder i högre utsträckning.

Under 2021 gav sig Svensk Fågel även in i debatten kring ECC (European Chicken Commitment) med avstamp i en ny landningssida på hemsidan med information, förklaring,

jämförande tabell och genomgång av punkt för punkt i detalj. Genom ett flertal debattartiklar, bemötande av utspel från djurrättsorganisationer och i möten med dagligvaruhandel och företag förklarade Svensk Fågel hur våra medlemmar redan uppfyller de flesta av ECC-punkterna eller till och med gör ännu mer ur hållbarhets- och djurvälståndssynpunkt, med hänvisning till både svensk djurskyddslag inklusive branschens egna kontrollprogram.

Hälsa och proteinbehov

Hösten 2021 initierade Svensk Fågel ett hälsoprojekt med inriktning mot seniorer och personer i åldern 70 plus, en målgrupp som blivit extra uppmärksam i samband med Covid 19-pandemin. I samarbete med två dietister och genom en SIFO-undersökning kunde Svensk Fågel visa att få seniorer känner till att proteinbehovet ökar med åldern och att kyckling innehåller högt proteininnehåll. Det här hälsoprojektet följs upp och breddas under 2022.

Överlag har Svensk Fågel satsat stort på rörligt material och hur vi utvecklar det på bästa sätt under 2021. En aspekt av det resulterade i "Videoskolan" där ett urval av Svensk Fågels kycklingbönder (pilotgrupp) med hjälp av produktions- och medie företaget Cirkel Nio fick prova att filma själva i kycklingstallet med en vanlig telefon. En lösning som fungerade speciellt bra under de striktare hygienregler gällande besök utifrån som ställdes under 2021, inte bara beroende på pandemin utan också på grund av fågelinfluensan.

Antibiotika och Sverige som föredöme

Svensk Fågels kommunikation under 2021 har även fortsatt fokuserat på en aktiv ställning i debatten om antibiotika och visat på hur lite antibiotika som används i svensk kycklinguppfödning (nära nollvisionen) i jämförelse med övriga Europa och världen. Här har vi till exempel kontaktats av och förekommit i ett amerikanskt reportage (Propublica) som skrev om Sverige och svensk kycklinguppfödning som ett föredöme gällande antibiotika.

Ordföranden Jenny Andersson i SVT

WWF:s lansering av sin Köttguide

Under senhösten 2021 lanserade WWF sin uppdaterade Köttguide där man sammantaget i sina nya gränsvärden och bedömningar gav rött ljus till svensk, traditionell kyckling. Svensk Fågel bemötte detta kraftigt då svensk kyckling snarare har blivit mer klimateffektiv, djuren idag är friskare och har ett betydligt bättre djurhälsostatus idag jämfört med tidigare samt internationellt är bland de ledande i kycklinguppfödning. Svensk Fågel bjöd därför in till ett möte med ansvariga för Köttguiden för att redovisa Svensk Fågels arbete samt vilken aktuella och svenska data som WWF behöver för att kunna bedöma inom ramen för respektive kriterium.

Svensk Fågel har också bjudit ut WWF att besöka någon av våra medlemmars gårdar för att på plats i verkligheten och med egna ögon uppleva svensk kycklinguppfödning. Svensk Fågel deltog i såväl TV, radio, rikspress samt bemötte felaktigheterna i flera debattinlägg och texter med frågor och svar på hemsidan.

Debatten kring WWF och Köttguiden gav överlag Svensk Fågel stor möjlighet att kommunicera kring, förklara och nå ut med mervärdena hållbarhet, djurrälfärd, hälsa och frihet från antibiotika.

Önskelista till lantbruksministern

I slutet av året 2021 skrev Svensk Fågel en önskelista till nya lantbruksministern, Anna-Caren Säterberg. Den uppmärksammades av lantbrukspressen. Bland annat innehåll önskelistan en förfrågan om kompensation för svenska kycklingbönders förhöjda foder- och energipriser, likvärdiga krav i offentlig upphandling, förenklat regelverk, tydligare kontrollavgiftsmodell samt främjad export av svensk kyckling.

Fjäderfätidningen

Medlemstidningen för Svensk Fågel fortsätter att ges ut av Lime förlag med Agneta Liliehök som chefredaktör med målet att publicera åtta nummer per år.

Material och innehåll

Hemsidan

Hemsidan drivs sedan 2021 med hjälp av en enskild teknisk konsult vilket är en bra och kostnadseffektiv lösning.

Sociala medier

Genom annonskampanjer och organisk spridning fortsätter Svensk Fågel att vara aktiv på Facebook, Instagram och YouTube. Under året har influencersamarbete samt nativeannonser använts liksom nya kanaler som TikTok.

Butiksmaterial

Under året har butiksmaterial uppdaterats och finns att tillgå på Svensk Fågels hemsida. Materialet innehåller dels information om Svensk Fågels märkning, dels praktisk information om styckningsdetaljer och tillagning.

Filmer som producerades under året

Sex hållbarhetsfilmer på temat: klimat, foder, biologisk mångfald, levande landsbygd, arbetstillfällen, social, ekonomisk och jämställd hållbarhet enligt den hållbarhetsanalys på gårdsnivå som Svensk Fågel lanserade 2021.

Svensk Fågels kansli

Svensk Fågel hyr kontorsplats på LRF:s huvudkontor i Stockholm, Franzégatan 1B.

Maria Donis, VD
Övergripande ansvar för kansliets verksamhet.

Stina Nordqvist, kommunikationsansvarig
Stina ansvarar för de övergripande kommunikationsfrågorna på kansliet samt Svensk Fågels hemsida, sociala medier och de övergripande PR och pressaktiviteterna.

Pernilla Aspernäs, kanslichef
Pernilla är utbildad lantmästare i grunden och har hand om ekonomi, medlemsfrågor och allmän administration på Svensk Fågel.

Anna Silvera, PhD Etologi och Djurskydd, Hållbarhetsstrateg
Anna anställdes i november och ansvarar för och bevakar frågor som rör djuromsorgsrelaterade frågor i branschen samt projektledning.

Pia Gustavsson, Leg vet.
Pia ansvarar för de veterinära frågorna i branschen och för de program som drivs inom Svensk Fågel avseende Förebyggande smittskydd på gård, Campylobacter, KC-programmet och resistensövervakning.

Jonas Almgren, produktionsstrateg
Jonas anställdes i november och ansvarar för och bevakar frågor som rör produktionsrelaterade frågor i branschen med fokus på fältrelaterade frågor som rör djuromsorg och djurvälstånd.

Lotta Waldenstedt, Agronomie Dr Agria, Hållbarhetsansvarig
Lotta arbetade med hållbarhetsfrågor och slutade sin tjänst hos Svensk Fågel i oktober. Numera är Lotta anställd hos Svenska Foder.

Lime förlag, produktionsbolag bakom tidningen Fjäderfå
Ansvar för Svensk Fågels medlemstidning Fjäderfå fr om med 2020. Tidningen ägs av Svenska Ägg och ges ut i samarbete med Svensk Fågel.

IT-konsultföretaget Agriprim
Supportar de tekniska lösningarna för TUPPEN®.

Arbetsgrupper utvecklar och förbättrar

Inom branschen finns ett antal arbetsgrupper som tillsammans med kansliet arbetar med specifika frågor. I flera av dessa grupper sitter representanter från Svensk Fågel tillsammans med företrädare för olika myndigheter och verk. Syftet med samarbetet är att ständigt utveckla och förbättra Svensk Fågels verksamhet.

Svensk Fågel arbetar i följande grupper:

Fodergruppen

Behandlar foderfrågor som riktar sig specifikt till matfågelbranschen.

Uppfödargruppen

Behandlar frågor som är av intresse för uppfödare. Sammankallande är ordförande i Svensk Fågel.

Slaktgruppen

Behandlar frågor kring kyckling- och kalkonproduktion som rör ankomst till och från anläggning samt fram till butik. Sammankallande är vice ordförande i Svensk Fågel.

Kläckerigruppen

Kläckerigruppen bildades i samband med Svensk Fågels årsstämma i Falkenberg. Gruppen har tillsammans med Pia Gustavsson och Maria Donis träffats vid två tillfällen utöver premiärmötet.

Kommunikationsgruppen

Gruppen består av medlemsföretagens kommunikatörer och har haft ett möte under året.

Marknadsföringsgruppen

Gruppen beslutar kring Svensk Fågels övergripande marknadsföringskampanjer.

Märkningsgruppen

Gruppen beslutar om kriterier som är kopplade till Svensk Fågel-märket.

Upphandlargruppen

Företrädare från medlemsföretagen bistår kansliet med underlag när det gäller frågor inom offentlig sektor och restaurangmåltider.

Vingskadegruppen

Djurskyddssansvariga på slakteriet tillsammans med företrädare från plockföretagen har upprättat en arbetsgrupp, med målet att tillsammans dela med sig av kompetens, erfarenheter och upprätta delmål i arbetet för att minska förekomsten av vingskador.

Kontrollsektionen

Kontrollsektionens uppgifter är att utse riksläkare och kontrollveterinärer. Vidare ska kontrollsektionen sammanställa och följa upp resultaten från besiktningar och årliga kontroller inom det officiella kontrollprogrammet. Kontrollsektionen ska även föreslå och följa upp lämpliga förbättringar och kompetenshöjande åtgärder inom näringen, baserade på resultat från besiktningar och kontroller inom programmet. Kontrollsektionen för Svensk Fågels officiella kontrollprogram består av VD och ordförande i Svensk Fågel, Svensk Fågels veterinär, en representant för Agria Djurförsäkringar, en representant för djuransvariga på Svensk Fågels medlemslakterier samt två kycklinguppfödare. Övrig expertis kallas in vid behov.

Försäkringsgruppen

Kyckling- och kalkonproducenter som är anslutna till Svensk Fågel och följer branschorganisationens krav har möjlighet att teckna en djurförsäkring hos Agria Djurförsäkring. Svensk Fågels försäkringsgrupp har numera övergått till Stiftelsen svenska kycklinguppfödare i och med att avtalet mellan Svensk Fågel och Agria Djurförsäkring har upphört.

Forskningsgruppen

Stiftelsen Lantbruksforskning (SFL) har en grupp för matfågelproduktion där företrädare för branschen, SVA och SLF går igenom och beviljar medel till forskningsprojekt inom matfågelproduktionen.

Föreningen för smittskyddskontroll av fjäderfå

Branschorganisationerna Svensk Fågel och SFS-Svenska Ägg bildade i december 1994, tillsammans med andra fjäderfåorganisationer och föreningar i Sverige, en gemensam förening, Föreningen för smittskyddskontroll av fjäderfå, SSK. Föreningen har bildats för att aktörer och organisationer i fjäderfåbranschen ska kunna handla med kläckägg och levande fjäderfå under kontrollerande former, med bibehållande av det goda smittskyddsläget som Sverige uppnått.

Campylobacternämnden

Campylobacternämnden ansvarar för frågor inom campylobacterprogrammet. Svensk Fågel är huvudman för programmet. I nämnden ingår även Jordbruksverket, Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA), Livsmedelsverket och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU).

Stiftelsen Svenska Kycklinguppfödare

Denna fristående stiftelse ska stödja och utveckla svensk kycklinguppfödning i samklang med såväl konsumenternas förväntningar som samhällets övriga krav och regler beträffande kvalitet och miljömål.

Veterinärer inom branschen

Nya veterinärer har tillkommit och följande anlitas som besättnings- och salmonellakontrollveterinärer:

- Eva Berndtson
- Tomasz Dzieciolowski
- Samson Sotona
- Johannes Bendel Möller
- Anna Birgersson
- Magnus Algotsson
- Bodil Wahlgren
- Stina Roupé
- Nils-Einar Svensson
- Caroline Lundqvist
- Åsa Lundberg
- Elin Larsson
- Maya Hoffman
- Johanna Nyström

Övriga sammankomster

- Branschmöten
- Arbetsutskott
- Styrelsemöten
- Uppfödarmöten
- Stämman

Olika grupper kan bildas beroende på vilka frågor som ska behandlas. Grupperna kan vara fasta eller drivas i projektform och upplösas när frågan är färdigbehandlad.

2021 års bolags- och föreningsstämma

Bolags- och föreningsstämman äger rum torsdagen den 17 mars 2022 digitalt på Teams.

Medlemmar i Svensk Fågel

Styrelsen i Svensk Fågel

Uppfödare

Jenny Andersson (ordförande)

Jens Christensen

Ulrik Helgstrand

Slakteriföretag

Mats Hedlund (vice ordförande)

Peter Andersson

Juha Sarkkinen

Kläckeriföretag

Ola Andersson

Torbjörn Persson

Fodertillverkning

Sven Hellberg

Svensk Fågel

Maria Donis, VD Svensk Fågel

Suppleanter till uppfödare

Eskil Svensson
Daniel Johansson
Arvid Tunemar

Suppleanter till kläckeriföretag

Nina Yngwe
Thomas Carlsson

Suppleanter till slakteriföretag

Johan Ekerot
Martin Starkman
Daniel Magnusson

Suppleanter till fodertillverkning och övrigt

Fredrik Reis

Revisor

Beatrice Torstensson har under året slutat på Motala Revisionsbyrå, ny huvudansvarig revisor är Johan Morales.

Lekmannarevisor

Ulf Danielsson

Suppleant till revisorn

Sture Larsson

Suppleant till lekmannarevisorn

Henrik Weijber

Resultaträkning

	Not	2021-01-01 2021-12-31	2020-01-01 2020-12-31
Föreningens intäkter			
Medlemsavgifter		67 000	22 800
Summa föreningens intäkter		67 000	22 800
Föreningens kostnader			
Övriga externa kostnader		-58 803	-101 428
Summa föreningens kostnader		-58 803	-101 428
Rörelseresultat		8 197	-78 628
Resultat efter finansiella poster		8 197	-78 628
Resultat före skatt		8 197	-78 628
Årets resultat		8 197	-78 628

Balansräkning

	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	2, 3	155 000	155 000
Fordningar hos koncernföretag	4	1 261 257	1 251 633
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 416 257	1 406 633
Summa anläggningstillgångar		1 416 257	1 406 633
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga placeringar			
Övriga kortfristiga placeringar		837 317	837 317
Summa kortfristiga placeringar		837 317	837 317
Kassa och bank			
Kassa och bank		27 517	28 944
Summa kassa och bank		27 517	28 944
Summa omsättningstillgångar		864 834	866 261
SUMMA TILLGÅNGAR		2 281 091	2 272 894

Balansräkning

	Not	2021-12-31	2020-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Eget kapital vid räkenskapsårets början		272 894	2 351 522
Årets resultat		8 197	-78 628
Eget kapital vid räkenskapsårets slut		2 281 091	2 272 894
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 281 091	2 272 894

Resultaträkning

		2021-01-01	2020-01-01
	Not	2021-12-31	2020-12-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.			
Nettoomsättning		2 753 332	13 737 925
Övriga rörelseintäkter		5 415 834	4 862 607
Summa rörelseintäkter lagerförändringar m.m.		28 169 166	18 600 532
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-21 912 165	-12 910 217
Personalkostnader	2	-6 239 109	-5 696 197
Summa rörelsekostnader		-28 151 274	-18 606 414
Rörelseresultat		17 892	-5 882
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		-1 352	0
Räntekostnader och liknande resultatposter		-685	-131
Summa finansiella poster		-2 037	-131
Resultat efter finansiella poster		15 855	-6 013
Resultat före skatt		15 855	-6 013
Skatter			
Skatt på årets resultat		-19 684	-7 425
Årets resultat		-3 829	-13 438

Balansräkning

	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		2 513 902	2 295 236
Övriga fordringar		1 414 884	708 048
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		693 736	638 855
Summa kortfristiga fordringar		4 622 522	3 642 139
Kassa och bank			
Kassa och bank		9 086 208	5 935 957
Summa kassa och bank		9 086 208	5 935 957
Summa omsättningstillgångar		13 708 730	9 578 096
SUMMA TILLGÅNGAR		13 708 730	9 578 096

Balansräkning

	Not	2021-12-31	2020-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		100 000	100 000
Reservfond		20 000	20 000
Summa bundet eget kapital		120 000	120 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		395 139	408 577
Årets resultat		-3 829	-13 438
Summa fritt eget kapital		391 310	395 139
Summa eget kapital		511 310	515 139
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Skulder till koncernföretag		1 261 257	0
Summa långfristiga skulder		1 261 257	0
KORTFRISTIGA SKULDER			
Leverantörsskulder		10 589 018	5 096 684
Skulder till koncernföretag		0	1 251 633
Övriga skulder		358 256	294 887
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		988 889	2 419 753
Summa kortfristiga skulder		11 936 163	9 062 957
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		13 708 730	9 578 096

Svensk Fågel
105 33 Stockholm
info@svenskfagel.se
svenskfagel.se